

залъ градинаря, и направилъ на попа волята. — Ако имате и дребни краставици, боито да ви са артисале, зере на тѣхъ май мина времето, дайте ми нѣколко за турш'я. Хх, герчекъ. баба попадія ми бѣше заржчала за малко лукъ; я ми искубни, нѣколко главици. Градинаря кипна и скрце му тупаше отъ ядъ, но нѣмаше шо да стори; попъ е туй: навелъ са та отскубналъ двѣ три глави лукъ. — Да ви помогна и азъ, казалъ дядо попъ, и са навелъ, та отскубалъ още десетина петнайси. Това хубаво, че онова дайте, това искубнете, хордѣ да изѣзе дядо попъ изъ градината, хубаво си напжанилъ дисагитѣ. Презъ пошъта затрѣпяло, заплюпяло нѣщо у градината. -- Бре, момчета, извикалъ градинаря, шо е това? Единъ биволъ влязълъ, отговориле момчетата, чакай ше го испждимъ. — Лѣкте си долу, казалъ градинаря, не го ежнете, той ше ѣде, ше ѣде, ше си отиде; азъ си рекохъ да не е нѣкой попъ, зере той, колкото ѣде десетъ пкти повече отнесе.

Ж е н а т а.

Ижвата длжжность на една майка е да са изучи на сичко што е потрѣбно за отхраната на нейнитѣ дѣца.

„Разумна жена е тая, която пази кѣната си, и само такъва може да бѣде добра управителка и на себѣ си и на домашнитѣ си,“ каже св. И. Златоустъ.

Съ жена са домъ събира и съ жена са домъ разсипва: мѣна съ колата да вноса, а жената съ игла да изнася, въ нея кѣща сполъ и берекетъ никога не ще има, гласи народната поговорка.

Коприненитѣ и атлазени премѣни гасятъ оганя на огнището. Блазѣ томува който е сполучилъ да живѣе съ добра и разумна жена.

* * *

Който желае да са научи, той треба много да чете у малко книги.

Кое да е джрво цѣфти, но сѣто нежрже плодъ.

Отъ лошевитѣ думи излизатъ и лошеви работи. Чѣсто тѣ подбуждаватъ на зло. Който проповѣда злото, той го и прави.

За сѣки народъ е по-опасно неговото незнаніе отъ колкото оруже то на неприятеля.

КНИЖКИ ЗА ДОМАШНО ПРОЧИТАНЕ НА СЪБИГО.

*Какъ сме посрѣщали ние до сега нашитѣ учители,
учени въ странство, и защо не сѣ хващали
тѣ темелъ въ наше село.*

Аджайнѣ хора сме ние. Да речемъ, че не познаваме доброто и не го обичаме, ще сгрѣшимъ; наистина, познаваме го, обичаме го, и искаме го; но или не знаемъ да го цѣнимъ, или го искаме токо да ни доде заведиждъ, или нжкъ не знаемъ дѣ и у кого да го търсимъ; ето това е косто не може да са отбере.

Слушале сме мнозина да казватъ: „бе джанжмъ, отъ толкозъ години на самъ са чува, че има бжл-гарчета да са учатъ по вѣнъ за учители, кадѣ сѣ тѣ, кога ще са завърнатъ? или ако сѣ са завърнае, кадѣ учителствуватъ? ние нито ги чуваме, нито ги виждаме.“

Тжй е, наистина, сѣки изъ насъ знае, че ги имае далечъ но не дохождатъ, защото ние ги не викаме, и ако би тѣ самъ да дождѣ, ние ги неспжждаме, и ето

какъ. Но за да са обяснимъ по-добрѣ, нѣка за примѣръ, младій читателю, да гудимъ тѣбе.

Да речемъ, че ти си билъ единъ добаръ ученикъ, и че у тебе, още въ тукашното училище, е блѣснало една родолюбива искра, да идешъ въ чужбина, да са изучишъ още по-добрѣ, а като са върнешъ, да можъ да помогнешъ на рода си. Да речемъ, че ти си единъ сиромашки синъ (защото повечето ученици, които сж отивале на вжнъ да са учатъ, сж биле сиромашки синове); е добрѣ, за да можъ да идешъ, тебѣ по-напрѣдъ ще ти трѣбать разноски, пари; не е ли тѣй? Ставашъ ти и трѣгвашъ по богатитѣ си сжграждане, кое съ молби, кое съ прошенія, па тѣзи врата похлопашъ, ако не ти отворять, отивашъ до друга, и тѣй съ много молби испросвашъ си колкото за въ пѣтъ, като си увѣренъ, че дѣто ще идешъ, не ще ти трѣбать пари; тамъ ти на чужда смѣтка, на чуждъ гърбъ ще прекарвашъ. Трѣгнешъ на пѣтъ, съ много мжчнотіи и стисканія, стигнешъ въ нѣкой си Европейски градъ я, съ голѣми затрудненія, влѣзешъ въ кое-годѣ училище. Тукъ си вече на чуждо мѣсто; никой та не познава, никого не познавашъ, тѣжишъ за отечеството си, за своитѣ си, нѣма кому да са исприкажешъ, нѣма кой да та пораздума, но и това нищо; има и друго. Тукъ ти вече не си като у дома, но са намирашъ въ чуждъ градъ, въ чужда непозната кѣща, а като знаешъ че ти си тамъ като единъ готованинъ, щѣшъ-не щѣшъ, сичкитѣ неудобности трѣбва да претѣрпѣвашъ: кога отъ студъ ще треперешъ, кога недоятъ, кога недопиль, кога недосналь; а ижкъ по нѣкогипъ тамкашни млади ще та подигравать, ще та потиквать, ще ти са случи да

поглѣднешъ презъ плетъ какъ тамкашни хора ѣдѣтъ чистичко, ще ти са прище и тебѣ, но съ какво да си купишъ, като въ джеба 5 пари нѣма? Ще доде празниченъ день, когато ще видимъ, че сѣки съ своитѣ си, чисто облѣчени, излѣзле по расходъ, а пжкъ ти самъ саминичакъ ще ги позянашъ—позяпашъ и ще са върнешъ въ усамотената си стая, па си дрѣжнешъ единъ плачь и си прихванешъ. На срѣщо тѣзи ето съ какво са утѣшавашъ ти: теглилата ти нѣма да бждатъ до вѣки, я; ще доде и за мене добаръ день; хелбетъ, ще са върна и азъ при своитѣ си, дѣто азъ тогива ще рахатувамъ; тамъ трѣба да ми уцѣнятъ труда, като ми дадѣтъ добра плата, щото да добрувамъ съ добра утѣха. Сладки надѣжди! тѣ крепять човѣка и му даватъ сила да са бори и да надвиза сичкитѣ мжчнотій, що го срѣщатъ въ дѣялото време на този тежакъ животъ, на това скѣпо—искупено учение въ чужбина! Най-сѣтънѣ не забравяй и това: ти ще са имашъ за твѣрдѣ честитъ, ако, слѣдъ толковато теглила, уцѣлѣешъ преди да свѣршишъ учението си; мнозина ученици сж расплакале бащи, майки, роднини и пріятели, като сж имале злочестината да оставятъ кокалцитѣ си въ чужда земя. Не дай боже! и нека да речемъ, че ти прескочи трапа: благодарение на твоята здрава натура, на твоето широко сѣрце и на твойя умѣренъ трудъ, ти сполучи да довършишъ учението си и да излѣзешъ отъ чуждія градъ здравъ и читавъ, но не и веселъ. Отъ припряństwo сжрѣто ти тупа, кога ще са завърнешъ въ отечеството си, въ роднія си градъ или село. Сичкитѣ мжчнотій, сички трудове и наказанія ти забравяшъ. Ехъ, че сладки ли сж

тия часове! Приготвяшъ са да си тръгнешъ. купишъ си хубавички дрешки, хубавичка шапка, *желбетъ*, дрпавъ, ухърпавъ нѣма да си додешъ я? Ако нѣмашъ пари, то и тамъ ще просишъ, само това е, че тамъ да просишъ не ти иде толкова криво. Ижъ си имашъ и часовникъ съ хубавъ кордонъ. що сж ти подариле по нещититъ въ знакъ на прилежаніето ти, провесилъ си го на гърдитъ и си го глѣдашъ гордо-гордо. купишъ си и едно бастунче, па хайде у града си. Щомъ слѣзешъ у дома си спусне са майка, да та прегърне, братя, да та цѣлунатъ, набержтъ са послѣ около тебе сжсѣди, роднини, пріятели които та заничатъ, радватъ ти са, а и ти незнаешъ кому пжрво да са порадвашъ. Но, накакъ си, заведижъ ти доде мжчно. Бащината ти сиромашка кжщица, както си я оставилъ пакъ тжй я намиришъ; поглѣднешъ съ скжсанитъ си дрешки братчега и сетрички, поглѣднешъ себе си, срамъ ти иде; но не, каженъ си ти, по сега азъ ще са нарѣдя на добра работа, сичко ще поправа и са утѣшишъ. Въ джеба ти останале 5—6 гроша, извадишъ ги весело, дадешъ ги да купятъ една патка, или що-годѣ за ѣденіе, да нагостишъ доманнитъ си, па и ти самъ да са поблажишъ съ гозбица отъ майчини ржцѣ.

Хади сега ще излѣзешъ и по вжнъ да са видишъ съ хора, които ти или може да си позабравилъ, или твжрдѣ малко познавашъ. Тржгнешъ изъ пжтя, край кжщи, край дюгени, весело ти иде като глѣдашъ тія мѣста, дѣто кога си билъ момченце, си игралъ; пріятенъ ти е този вжздухъ, що сега дишешъ, и когото си динялъ въ дѣтинството си: мѣстото са е поизмѣвило, улицитъ преправени, кжщя са подновили. Ти за-

нашъ на горѣ на долу и хичъ не поглѣдвашъ на около си хората, които са вторачиле на тебе и като че искатъ да та познаятъ; тѣ чакатъ да ги поздравяшъ, но ти като твжрдѣ ги не познавашъ помислишъ си, че по сега си тукъ, позна-щенъ са съ сички, па си заминешъ мжлкомъ, никакъ не чувашъ какво са држнка подирѣ ти.

— Кой е този, бе? запита единъ очюдено.

— А бе кое е туй конте? рече другій.

— Бей, бѣки го не познавате? той е Стояновъ синъ, каже трети.

— Бей, беки онзи келефщина, дѣто слугуваше у Генови за комаче хлѣбъ?

— Ба, че беки салтъ у Генови слугува, азъ не зная ли? ами у нашия бабалжъ малко ли е хвжргалъ съ коша боклукъ?

— Бей, азъ чакъ сега са усѣтихъ, той е зеръ, не ли знаете, че той като щѣше да иде отъ тукъ за да са учи, малко ли ходи да брини по богатскитъ кжщи, да му даджтъ пари за ижтъ, и азъ билъ му дадохъ нетъ гроша; сега глѣдай го заминува като волъ; селямъ билъ не дава.

— Азъ да бѣхъ на тебѣ, накарвахъ го да иде на черковнитъ врата.

— Глѣдай го, глѣдай, какво си е вирналъ главата.

— Тжй са тѣ, като са поизучатъ, бога билъ забравятъ, дилки насъ, утрѣ ще го видишъ, какво и въ черква не вжсприелъ да ходи.

— Па, па, ижъ му заприлчало и шапка, че и бастунъ, като че и баща му са е подниралъ съ такава лжскава тояга: да я земешъ отъ ржцѣтъ му, че да го завржстишъ по шіята.

— Я глѣдайте го-я, ижкѣ и сахатѣ има пушината. ба. ба. той докопалѣ Вонопарта.

— Какво приказвате вие холанѣ, той утрѣ даскалѣ ще ни стане.

— Даскалѣ ли? тамамѣ, на такъвѣ протестанинѣ давамѣ ли си азѣ рожбата?

— Ами какво ще прави той?

— Съ нея сопа паткиѣ да иде да пасе.

.

Тѣй си приказваме ние подирѣ ти, читателю, и та мѣримѣ съ двѣ рѣцѣ, а сиромашѣ си вѣрвишѣ и нищо не чувашѣ, ти сѣкашѣ, че сѣки, който та поглѣдне, радва ти са, както и ти са радвалѣ на сичко, що сега глѣдашѣ, а не знашѣ какво си брѣтватѣ слѣдѣ тебе.

Ехѣ, починашѣ си день, два; недѣля, двѣ; месѣцѣ два, вече захваща да ти омѣрзва почивката: ти искашѣ да са настанишѣ на работа; поглѣднешѣ че и баща ти нѣкакѣ захваща да са муси. Идешѣ до нѣкой си познайникѣ и попиташѣ го, какво мислятѣ за тебе гражданинѣ, да ли не смѣтатѣ да та нарѣдятѣ на работа. Той ти отговаря, че изѣ града друго за тебе не мислятѣ, освѣнѣ да та расправятѣ и дрѣжкатѣ сѣкакѣ вѣрху ти; хеле твоята шапка, и твойа бастунѣ, като че имѣ влизатѣ вѣ очитѣ; току ходятѣ да са гаврятѣ съ тѣхѣ.

Тѣй ли е то, кажешѣ си ти, захвѣрлишѣ бастуна и купишѣ си единѣ фесѣ на вересія, на трѣгвашѣ изѣ града смиренѣ.

— Хж, тѣй, малко на вѣра ела; при назе който доде, на назе трѣба да прилича; ако купаме ние и ти треба да куцашѣ, пушнатѣ си пакѣ подиря ти,

твоитѣ сѣщи сѣграждане и благодѣтели, които са подсмиватѣ подѣ-мустакаѣ.

Ако си честитѣ да имашѣ нѣкои родове, или прѣятели, ближни до общинаритѣ, тѣ нѣма що да правятѣ, ще залѣгнатѣ за да та гудятѣ на хлѣбѣ. Ще та повикатѣ на общината и ти ще отидешѣ тамѣ, и ще са исправишѣ смиренно предѣ общинаритѣ, които безѣ да та поканятѣ да сѣднешѣ, ще почакашѣ да свѣршатѣ другитѣ си по-важни работи, на ще доде редѣ и тебе да питатѣ.

— Е, Василе, ще ли рачишѣ да ни станешѣ даскалѣ?

— Ако имате нужда, и ако ма и вие искате, ставамѣ; защо толкова време сѣмѣ страдалѣ по чужди мѣста, не ли за да можа, като сѣ вѣрна тукѣ, да принеса и азѣ що годѣ ползица на нашето отечество, и да исполня една свята длѣжностѣ? За

— Остави сега настрана такива ученски прибаски, ами ни кажи за колко ще ни пристанешѣ?

— За колкото вие видите прилично.

— Ние виждаме мунасинѣ, прѣвѣ хаѣ да ти платимѣ по 350 гр. на мѣсецѣ.

— Малко е, господари, вие знаете, че азѣ не сѣмѣ самитакаѣ, имамѣ си старѣ баща, стара майка, братя, сѣстри, тѣ на менѣ глѣдатѣ; сѣтнѣ ще ми трѣбатѣ и-разни книги. . . .

— Е, че ние сега не пазаримѣ баща ти, майка ти, и др. но пазаримѣ тебе, а пакѣ книги, колкото си ги училѣ, тѣ ще ти стигнатѣ. Хади, хади, стига толкова; ние като сѣдимѣ по цѣлѣ день на дюгенѣ, и висимѣ надѣ тизгяха, нитамѣ ли ни колко печелимѣ, отговарятѣ нѣкои си майстори.

— Стига му стига, обаждатъ са други, вие завед-
наждъ много му били дадохте, у мене има 6—7 го-
дишни калфи, които цѣла нощъ ишлетисвамъ, че пакъ
отъ сто гр. мѣсцина по-горѣ не сжмъ имъ далъ до
сега, а пакъ на негова милость за веднаждъ му на-
пжлнихте платата.

— Не можа, господари, да пристана на тѣзи цѣна,
направете ги баремъ 600 гр.

— 600 гроша ли? че тѣхъ пари не ги....

Слава богу, кукувица не ни е иснила ума, да да-
ваме толкосъ пари; че защо, че защо.....

— По-долу не можа.

— Ехъ, като не можъ, ти знаешъ; хлѣбъ да имаме,
кучета много! ти ще ставашъ нишманъ; като е тѣй,
иди си съ здраве, у насъ нѣма повече: дѣто намѣришъ
по-много тамъ иди.

Излѣзешъ си, сиромяхъ, засраменъ и умисленъ, и-
дешъ у дома и захващашъ да са ядосвашъ и топишъ;
земе та страхъ, да не би отъ мисаль са налѣпишъ на
страинната болестъ, отъ която до сега са упазил. —
Ехъ, ще ида пакъ въ нѣкое село, да стана учителъ,
и тамъ сж наши братя бжлгари; тѣ сж по-простодушни,
съ тѣхъ може да са вжрши по-добра работа.

Идешъ въ нѣкое село, тамъ намѣришъ, нѣкой глу-
паво даскалче, което сичко знае, и отъ сичко разбира,
дори и предъ тебе е способно да хитрува сѣкакъ; отъ
неговитѣ фанфаронски држикавици на тебѣ рѣдъ нѣма
да кажешъ дума, а селенитѣ го зяпатъ въ устата.

— Този е добаръ учителъ; ученъ и много по-ученъ,
казва твойя другаръ, когото водишъ за да та препо-
ржчи на селенитѣ; той е училъ въ Русія, хванете вие

него, че сѣтиѣ пакъ ще си приказваме, и та сочи съ
пржеть.

— Ами знае ли да нѣе въ черква?

— На да ли знае това; не са е училъ псалтика.

— Кога не знае, той е намъ за пара скжпъ; насъ
ни трѣба даскалъ да нѣе.

— Но той за малко време ще са научи и да нѣе.

— Тѣй я : *аджемия налбантинъ, на бжлгарско ма-
гаре го исничале*. Намъ ни не трѣба да учимъ адже-
минтѣ, додѣ си имаме харенъ даскалъ-псалтъ.

Най-сѣтиѣ и отъ тука си земешъ двѣтѣ пари. Сега
на кадѣ?

У *своихъ придохъ и свои мене не пріяна*, речешъ
си по апостолу, отетжнишъ са, па си земешъ джрмето
и хайде по чюжбина. Тамъ хамалинъ ли ще бждешъ,
слуга на чужди хора ли ще приставаши, какво и да
е, баремъ никой нѣма да та вижда.

И тѣй, коя е причината, дѣто тия, които сж са изу-
чиле въ странство, биле тѣ учители, докторе, не мо-
жеха да са свжртятъ у отечеството си, но отиваха от-
кадѣто сж дошли и тамъ оставатъ?

Има отъ тѣхъ и такива, които съ гордото си фан-
тасано поведение, докарватъ оскумнина на народа, и
съ това злѣ препоржчватъ и други, но тѣ сж мацли-
на; а ние да бждемъ по-умни, та да *знаемъ да отдѣ-
ляме трицитѣ отъ брашното*. Инакъ, ще подеторимъ
щото и тѣзи бащи, които иматъ даровити синове,
намѣсто да настояватъ съ ревность за подоброто имъ
изучване, а тѣ ги држпватъ безъ време отъ учили-
щето и ги ижхнатъ на занаятъ или въ нѣкое доно-
тоино занятие. Снорѣдъ това ще доде рѣдъ да тър-

симъ помежду си съ свѣщъ способни хора, но не ще ги намѣримъ.

Така е било у насъ, но дано отъ сега нататѣжъ да не бѣдеше вече; доста сме не причитале ученіето, и да покрусваме нашитѣ учени и окопитени хора.

НАРОДНА ПЪСЕНЪ

Бойкинъ баща, Бойкина майка
Отишле сж въ ближно село,
Да гостуватъ да сѣбурватъ,
Сама Бойка останала,
Замрѣнала прѣмрѣнала.
Седна Бойка да вечеря,
Нѣ не яла нито пила,
И трапезата дигнала.
Лѣгна Бойка и заспала.
Щомъ са отъ сжнъ пробудила,
Чемширъ порти са зачукали,
Сама са Бойка чудила:
По туй врѣме, кой ще да е?
Що ми чука чемширъ порти;
Да ли не е моя майка,
Да ли не е мой бащица.
— „Отвори ни бѣла Бойке.
„ Не сме ние люци хора :
„ Братовитѣ ти овчере,
„ Братовитѣ ти яргате;
„ Едно винце ще да пиѣмъ.
„ Ще да пиѣмъ, ще заминѣмъ.“
Бѣла Бойка отворила,
Че навлезле седемдесетъ
Седемдесетъ башъ юнаци.
Бойки вѣрно издумаха :

„ Казвай, бѣла Бойке, казвай
„ Башино тепѣко имане
„ Дѣдово си съ казане.
Бѣла Бойка отговаря :
„ Ой ва вазе башъ юнаци,
„ Прѣфжрлете триста кола
„ Триста кола сухи джрва,
„ Извадете три казане,
„ Три казане с'бѣли леви.
Рукнаха са башъ юнаци
Прѣфжрлиха триста кола,
Триста кола сухи джрва,
Извадиха три казане,
Три казане съ бѣли леви.
Бойка мжеи замжчиха :
За чело ѣ ржжѣнъ жжжжжъ,
За шія ѣ сабя точатъ,
Въ срдце ѣ пушка сочатъ :
Казвай Бойке, бѣла бойке
Оше има тукъ имане;
Отговаря бѣла Бойка :
„ Ой ва вазе башъ юнаци,
„ Прѣфжрлете триста кила
„ Триста кила желто просо,
„ Извадете три казане,
„ Три казане съ жжлтици.
Рукнаха са башъ юнаци,
Прѣфжрлиха триста кила

Триста кила желто просо,
Извадиха три казане,
Три казане се жжлтици.
Бойка мжеи замжчиха.
Едвамъ шо я не затриха;
„ Казвай, бѣла Бойке казвай.
„ У васъ не е само това
„ Оше има отъ имане.
Бѣла Бойка жално дума :
„ Ой ва вазе башъ юнаци,
„ Вжжлѣзнете на тавана,
„ Потѣднете задъ комина
„ Тамо има една крина
„ Прѣпжлнена съ маргаридъ.
Рукнаха са башъ юнаци,
Вжжлѣзоха на тавана
Намѣриха задъ комина
Пълна крина съ маргаридъ.
Отговоря бѣла бойка :
„ Ой ви вазе башъ юнаци,
„ Я постойте почакайте;
„ Бѣла Бойка пита мѣси,
„ Ижлѣнъ котелъ съ вино носи,
„ Вакло ягне ще заколи,
„ И ше сама съ васъ да дойде.
По двѣ чаши имъ заляла

И имъ вѣрно продумала :
„ Ой ва вазе башъ юнаци,
„ Зора ми ѣ на расипване;
„ Ний шемъ на пжтъ да отидѣмъ
„ Насъ ше нѣкой да улови;
„ Я виѣ мене послушайте,
„ Влѣзте въ наши тжмни понци,
„ Дор'до вечеръ, и надъ вечеръ.
„ На тогази да излѣземъ
„ Презъ ижтека шо азъ зная.
Послушаха башъ юнаци,
Навлѣзоха въ тжмни понци.
Катъ изгрѣя ясно слжнце.
Бойка са въ село провикна:
„ Ой ви вазе сестри, братя :
„ Я слате да видите :
„ Какжвъ курбанъ Богъ ни ише.
Сжбраха са отборъ момци
Отборъ момци се юнаци,
Отъ понцата извлѣкоха
Седемдесетъ башъ юнаци,
Силенъ огжнъ накладоха,
Войвода имъ изгориха,
Сите други иззатриха.

Способи, що употрѣбляватъ въ Америка, за умяляваніе на пїянството.

Въ сжедшнелитѣ Американски джржави почти спч-
китѣ спиртлнви питїета, като : вино, ракія, ромъ са
продаватъ съ позволеніе на правителството, дѣто има

още строги закони и за продавачитѣ, и за купувачитѣ.

Въ нѣкои си градища такава голѣма давнина сж наложили на продавачитѣ (кржчмаритѣ), та, комуто понеси, нека слугува на този отровенъ занаятъ. Освѣнъ тѣжката давнина на кржчмаритѣ, има и този законъ че, ако би нѣкой да даде множо питіе — винце или ракійца — нѣкому, щото да са опіе, то жената на онитія да има право да иска глоба отъ тогава кржчмара.

Види са, че въ Америка кржчмитѣ сж твжрдѣ малко и зато лесно може да издири една жена дѣ са е занилѣ мъжъ й, и сѣтнѣ да го глоби. У насъ, отъ многото кржчми, едва ли ще може клѣтата жена да издири мъжа си, да го предвари, дордѣ не са е занилѣ добрѣ, да го истжтре отъ тамъ, дордѣ не е пропилъ и калнака си! По нѣкой градища въ Америка продаватъ питіета само тѣзи хора, които сж познати отъ правителството за честни и добри, които продаватъ колкото е потребно; а по нѣйдѣ си кржчмаритѣ можатъ да дадѣтъ питіе само на тогава, който има позволително писмо отъ доктора.

Презъ години си, въ нѣкои градища, дѣто кржчмитѣ и пиянството биле на умножаваніе, американскитѣ жени сжставиле помежду си дружества, да работятъ за искореняваніето на пиянството; ето какъвъ начинъ употребили: По 50—60 жени отъ това дружество, тржгватъ отъ кржчма въ кржчма, дѣто четяха разни молебни, умилни стихове, които испѣваха прѣдъ кржчмитѣ; влизаха вжтрѣ, проновѣдваха, разказваха за страннитѣ сѣтници на пиянството, моляха са ту на купувачитѣ, ту на продавачитѣ да са оставятъ

отъ едно такова убійственпо земаніе-даваніе. Съ такива и други снособи тѣзи жени, въ малко време, сполучиле да отбятъ много мъжіе отъ кржчмитѣ, дѣто цѣлѣ день кисняха, и много кржчмарп биле принудени да затворятъ дюгенитѣ си.

Но при сичко това, като толкози са трудяха тія жени съ женството си за доброто на сжсѣдитѣ си, пакъ сръщаха прѣтка отъ лоши хора, които имъ са присмивале, подигравале ги, но тѣ, безъ да гледатъ и да слушатъ такивато глупци, слѣдваха съ постоянство почетото си дѣло, въ което и доста добрѣ сполучиха. За шесть мѣсеци са затвориха до 400 кржчми; а у много села запустѣха до една, и много кржчмаре сжвѣмъ зарѣзаха това си занаятіе, и са заловиха на друга работа.

Такива жени по насъ ги нѣма, но въ Америка сж твжрдѣ много. Тамъ тѣ сж умнитѣ си прикаски, съ сладкитѣ си думи, правятъ голѣми добрини на населеніето; но тамъ пакъ и повечето мъжіе сж разумни: отдаватъ имъ почитъ, слушатъ ги и имъ сномагатъ, а малкома сж онія, които имъ пречатъ. Ученитѣ дружества, обществата, вѣстникаритѣ и самото правителство джржатъ тѣхна страна. Въ случай, ако би ги нѣкой докачилъ, сичкитѣ залитатъ камъ тѣхъ, и тѣ винаги сж свободни въ извжрипаніето на добритѣ си работи. Но в кой ли може да докачи тая жена, която съ разумното си обнасяніе, съ човѣколюбавитѣ си струванія е поставила себе си достойна да са почита отъ сѣкиго?

Както по насъ пиянството е излѣзло вече отъ вжнѣ мѣркята, тѣй е било предп нѣколко години и въ А-

мерика. Тамъ са издерили и прѣсмѣтнали, че повечето отъ онѣя, които сѣ лѣжали сѣ години въ тѣмни-цѣтъ за убійство, за дългъ и за други разни престѣпленія, токо речи, отъ стотѣхъ осемдестината сѣ биле испаднали въ тая злочестина по причина на нѣпството; а това зло, сега за сега, сѣ е попрекратило тамъ.

(«Ангелоторосъ»)

Бѣлѣжка на Градинаря. — Отъ нѣпството на мъжіетъ теглятъ повече клетитъ имъ жени; слѣдомъ тѣ иматъ право да употрѣбаватъ сѣкакви срѣдства за да ги отвърнатъ отъ това нѣпство. По насъ, въ българско, колко жени има да пѣшкатъ подъ нѣпската властъ на мъжіетъ си! колко майки плачатъ и провалятъ нѣпнитъ си синове! колко млади булки сѣхнахъ и вѣхнахъ отъ нѣпнитъ си млади мъжіе!

За да си помогнатъ тѣя злочести жени, тѣя горки мъченици, самички на себѣ си, това е трудно и, токо речи, невѣжможно; за то трѣба отъ вѣнъ други да имъ додѣтъ на помощъ, както правятъ въ Америка, както и другадѣ у просвященитѣ народи.

Ето прочее едно свято дѣло за нашитѣ женски дружества, на които, днесъ за днесъ, само името имъ са чува, и отъ които твърдѣ малко има да сѣ са заловиле о нѣкое общеполезно дѣло. Но не трѣба пакъ да искаме отъ тѣхъ, още отъ сега, голѣми работи. Стига само, че ги има; а то, като ги има, лека полека, вѣрваме, че и отъ тѣхъ ще захванатъ да са посвяватъ подобни чюдеса.

*
* *

Женската война противъ ракіята избухна презъ

1874 въ Охио и са прострѣ по цѣла Америка. Защото мъжіетъ пѣха безмѣрка ракіята, тамешнитѣ жени са сговориле да опустошатъ сичкитѣ кѣрчми, да испикатъ изъ тѣхъ кѣрчмаритѣ и да ги принудятъ да са оставятъ отъ този видъ алѣшъ-веришъ. Съ радостъ и нѣсни потеглюватъ тѣ камъ кѣрчмитѣ, дѣто и сѣ добро и сѣ зло, най-сѣтнѣ сполучиха да затворятъ сичкитѣ кѣрчими при това и нѣколко бѣчви ракія отидоха на гюру тѣя — источиха ги на пѣтя.

На загинѣлитѣ руски герои у войната (1877 — 1878 г.) и за исиrowодякъ на уцѣлелитѣ здрави и читави войници, които са вѣржатъ сега въ драгата имъ родина—святая Руссія.

Стаи орлов — храбры Россіи чада —
Прилетѣли ко стѣнамъ Цареграда,
И Цареградъ ниско гордымъ челомъ
Отдалъ поклонъ — и стихъ пушечный громъ!

Ужъ стануль миръ по трудахъ тяжелой брани:
Врагъ въ пухъ разбитъ, лекують всѣ Славяне,
И храбрый Россъ съ вѣнцомъ на головѣ
Идетъ назадъ въ драгой странѣ

Онъ исполниль подвигъ святой гигантскій.
Глубокъ Дунай, крутой хребетъ балканскій,
Жажда и гладъ, пуля и ножъ враговъ
Не вздержали геройскихъ молодцовъ.

Они идутъ и родина святая
Къ нимъ рамена на встрѣчу растворя
Съ любовью уже ихъ къ сердцу жметъ
Своихъ дѣтей, свою надежду — цѣтъ.

О здравствуйте любезные ребята!
Бѣдный палангъ и пыльная палата
Празднуютъ днесь счастливый вашъ возвратъ,
Все нынѣ вамъ: ура, ура! кричать.

Счастливые, ваши счастливые съ вамъ
Но тамъ, увѣ! предолгими рядами
Лежитъ покосъ косою войны сваленъ
И не росой, но кровью орошенъ!

Далеко тамъ за водами Дуная,
И гдѣ балканъ на гробы возирая
Избитыхъ чадъ съ горя покрылся милой
Тамъ не одинъ русскій герой.

За снѣжными верхами и Кавказа
Подъ стѣнами Ардагана и Карса.
Гдѣ Баязетъ, Ерзерумъ и Игдыръ
И тамъ въ землѣ спитъ русскій богатырь.

Не тщетно вы драгой лишились жизни:
За крестъ святой, царя и за отчизны
Дражайшу честь, за свободу Славянъ
Кровь русская лилась съ тысящей ранъ!

Съ вашихъ могилъ растетъ ужъ цвѣтъ свободы,
Ожили вновь прибитые народы,
Они уже раны лечатъ и боль,
„Братня любовь“ святой билъ вашъ пароль,

Покойтесь же святымъ покоемъ мира,
Не въ силѣ васъ воспѣтъ разстройна лира,
Не силенъ я сказать запретъ слезамъ,
И голошу: вѣчная память вамъ!

Г. К. Клонскій.

СЛѢДНИТЪ СТИХОТВОРЕНІЯ ЗАЕМАМЕ ИЗЪ „СЛАВЕНСКІЯ АЛМАНАХЪ.“

*За споменъ на единъ загиналъ момакъ, който умира
въ бойъ за освобожденіето на България.*

Любезній друже, честитъ си че умрѣ
И стана жертва за свободенъ животъ,
Безцѣнно нѣщо тугъ, на този свѣтъ,
Кое-то заслужва награда наввредъ,
И дава смъртнику най-легкій кивотъ!

Кога-то завървѣ въ наша родина,
И славно загърмѣ нашиятъ собратъ,
Повстана съ орже срѣщу лютой врагъ,
Време е, каза ти, да падне до крагъ.
И нешѣ да бжедешъ кат' други Сократъ;

Упоенъ отъ любовь за родно добро,
Потърчѣ нанаврѣдъ за да го слѣдишъ,
Да измѣишъ юнашки съ огънь и съ съ крѣвъ
Прадѣдний-тъ грѣхъ. Да, и ти бѣше прѣвъ
Гдѣ-т' нешѣ съ нидежди само да лѣжишъ

Топовній бѣзъ и громъ не та оплачи,
Нъ повечъ придоби дързость и сърдце.
Кат' прѣзрѣ да си членъ на мирній-тъ крѣгъ
Пожела и стана на „дружина“ другъ,
Нъ закри вечно ахъ, свое-то лице!

Твой примѣръ юначе прѣдъ нази сѣди
И гласи: „на видѣте, за туй бѣхъ роденъ.
Да слѣдвамъ и до смъртъ най-добра-та часть,
Коя-то събори тиранска-та власть
И даде да свѣтне у насъ ясенъ днешъ!“

*Пржеждама ви главата! турски крженици, черкези
и баши-бозуци.*

Отлѣтѣте далекъ отъ насъ
Гарвани и врани,
Неграчете жьдно, грозно,
Надъ твари продрани!

Оставете наши брата
Въ покой, прахъ да станатъ,
Некъсайте мѣса-та имъ,
Болки некъ прѣстанатъ;

Нека наши майки черно
Отъ глави откѣрятъ,
И некъ, бѣдни, кървави си
Сълзи да отриятъ;

И спокойно да заровятъ,
Свой-тѣ мили жьртви,
Както трѣба. А ви виждте
Други сгодни мьртви!

Отлѣтѣте въ пусти гори
Гарвани и врани,
Неграчете жьдно, грозно
Надъ твари продрани!

*До колко сж са размножиле вѣстниците въ сѣдине-
нитѣ штати у сѣверна Америка отъ 1719 год.
до 1879 та год.*

Въ 1671—та година, когато за пхрвъ ижтъ са засе-
лиха английскитѣ колонисти въ сѣверна Америка, то-

гивашнія имъ губернаторъ, който е билъ *пуританинъ**), въ едно си слово кжмъ колониститѣ казалъ : Слава Богу, въ честити дни са пампраме на този рѣдъ. Слава Богу, честити сме дѣто нѣма у насъ нито печатници, нито училища, каквито ги има у другитѣ похабени народи, и азъ са надѣя, съ Божя помощъ, че таква нѣща, нито подиръ сто години ще можатъ да са вмжнатъ у насъ, и по-добрѣ е за вѣчно да ги нѣма, защото тѣ — печатниците и училищата, не сж за нищо друго освѣнъ да расиржсватъ помѣжду народитѣ сѣбакъвъ видъ ересп, развратъ и непокорство камъ началствата.

Но какво стана отсѣтитъ въ Америка? Не слѣдъ сто години, както пророкува злобнія пуританинъ, но и петдесетъ години не са изминаха, и работата излѣзе на опаки.

На 1719 год. 21 Декемврія въ Америка са поевп 1-й брой отъ пхрвія до тогива вѣстникъ на име *Бостонска газета*. На 22-й Декемврія, сжщата година са поевп другъ единъ на име *Американскій катадневенъ Меркурий*. На 1721 год. 17 Юнія Джемсъ франкалинъ захвана да издава въ градъ Бостонъ трети вѣстникъ, и на 1740-та година въ сѣверна Америка вече е имало 14 вида вѣстници.

И тжй :

Въ 1775-та година въ сѣдиненитѣ штати издавале	са	37 вѣстника.
Въ 1800	достигнале до	200
Въ 1810	„	359
Въ 1823	„	600
Въ 1840	„	1631
Въ 1851	„	2800
Въ 1856	„	3754

*) Пуритани са звжтъ тѣя, които сж джржатъ здраво у тѣхната си вѣта вѣра, нищо ново отъ чужди народности не ижтъ нито пжхъ искатъ да са вмжева въ тѣхъ нѣшо ново ученіе или вѣроисповѣданіе. Пуританинъ сж казва оше и този, който яго са джрки у своитѣ убѣжденія, макаръ и криви и врѣдни да сж тѣ, както напр. чорбаджитѣ у чорбаджилжжа си.

А днесъ са издаватъ въ Америка 4.000 вѣстника (зае-
то изъ Руския вѣстникъ „Новое време“).

Белѣж. Като казваме вѣстника да не сякаме че това е
листовете? не, то сж 4,000 разни вѣстници, които иматъ
разни имена; тѣ сж 4,000 видове (тюрлин), а отъ сѣки
единъ видъ излизатъ не като у насъ по 500—600 ли-
ста, но съ хиляди и десетици хиляди.

Нова мода вѣстници въ Америка.

Въ Америка са издаватъ два нови-банбашка вѣстници : на
една името е „Кърпа за носъ“. Тоя листъ са издава на едно
тънко платно; читателя, следъ като го прочете, може сѣтиѣ
да го употреби въ работата, за която е името му, т. е. може
да си го свие и да си го носи въ джеба, като сѣка кърпа за
усѣкнуваніе. Другія са зве „Вртовжрзалка;“ той е отъ копри-
ненъ платъ, напечатанъ съ златни слова; читателя, следъ
като го прочете, може да си свие и направи отъ него една ху-
бава вртовжрзалка.

(Изъ Рускія вѣстникъ НИВА Н. 16).

Числото на вѣстниците, които днесъ влизатъ въ Шуменъ и по окръга.

1. „Марица“	60	спомоществованія.
2. „Бжлгаринъ“	76	„
3. „Зорница“, недѣлна	60	„
4. „Зорница“ мѣсечна	24	„
5. „Бжлгарско Знаме“	20	„
6. „Бжлгарски левъ“	10	„
7. „Остенъ“	15	„

Освѣнъ тія прииматъ са въ Шуменъ отъ разни лица
и нѣколко руски; а именно. :

„Голосъ“	спомоществ.	1
„Одескій вѣстникъ“	„	1
„Всемирная Иллюстрація“		3
„Нива“		5
„Огонекъ“		1
„Земледѣлческа газета“		1
„Вѣстникъ Европа“		1
„Народна Школа“		1
„Воспитаніе и Обученіе“		1
„Селское Чтеніе“		1
„Педагогическій Музей“		1

Какъ може да са спомогне, щото да са умножаватъ
колкото са може новече вѣстниците въ единъ градъ
или окръжіе, и кои са пречките спорѣдъ които са на-
маляватъ тѣ, за това ще поговоримъ въ нѣкои отъ и-
дещитѣ книжки на ГРАДИНА.

НАСЛѢДСТВОТО И ТРУДА.

Нѣкои си искатъ да кажатъ, че тѣзи богати хора, които днесъ
добруватъ, спорѣдъ богатството си, и са гордѣятъ съ него, тѣ
сж отъ тѣй богати, защото сж имале квасъ още отъ дѣда — отъ
баба; при това и тѣзи, които днесъ сж прочюти съ искусствата
и полезнитѣ си списанія, причината е, че тѣ сж имале единъ
разумъ, една памѣть, една дарба, които у кого да е не са на-
миратъ. Но единъ мждрецъ, Реймондъ, не дума тѣй; той казва,
както си е и право, че нито едното отъ тия не може да са
сполучи безъ трудъ. Може, казва Реймондъ, човѣкъ да бждѣ на-
слѣдникъ на много иманіе, но безъ трудъ, безъ да са старае
самъ, да умножи това иманіе, може скоро да го изгуби. Сжшо-
то е и за единъ човѣкъ, който е даровитъ съ силна памѣть,
съ отличенъ умъ отъ колкото други; ако той не упражнява тая
си дарба, ако не разработва този умъ, ако не снастря изученото
въ памѣтьта си, тахвъ, безъ друго, отъ послѣ достигнува да

бже равенъ съ тѣя, които естествено ако, и да сж здрави и якви, но вдадени въ мързела, ставатъ неджтави и за никаква работа неспособни.

* * *

Богатія, когато иска да свърши нѣкоя работа, той може да откупи нѣкого за да я свърши намѣсто него; но за да може да бже съ здрави мисли, съ отборъ разсжденія, това съ нишо друго не може са замѣсти, освѣтъ съ неговитѣ собетвени станія.

* * *

Тѣзи, днесъ знаменити мжжѣ, които сж прославили себе си и рода си чрезъ науката и искусствата, не сж излѣзли изъ англійскитѣ чифлици, изъ шотландскитѣ долове, но отъ работници, станале сж отъ столоветѣ на вѣтокхримарницитѣ, оставили са чюковетѣ до наковалната, и съ трудъ и постоянство сж достигнале да бждѣтъ велики проповѣдници на велики мисли.

* * *

Умнитѣ родители глѣдатъ да оставятъ на дѣцата си за спомѣнѣ добри примѣри на добръ и честенъ животъ, на постоянно трудолюбіе, додѣто глупавитѣ са мжчатъ, денъ и нощъ, за да имъ оставятъ само единъ имотъ и много пари, чрезъ които глупоститѣ имъ могатъ да станатъ мързеливи, горделиви, развратни и най-сѣтъ измѣтъ на свѣта.

* * *

Спокойния и раскошния животъ не допуска на човѣка да са бори съ сѣбѣкъвъ видъ пренятствія, които го оше по-добръ испичатъ въ сичко, такъвъ съ постоянството си може да доде рѣдъ, што да бже, не като богатія полезенъ само за себе си, но за цѣло общество.

* * *

Слабъ, нерешителенъ, развлеченъ човѣкъ прилича на сламка, пусната въ рѣката, която камто кадѣто тече, на татѣкъ влачи сламката. Трѣба човѣкъ, като добръ обмисли една работа, да стѣни

на кракъ и да я върши, трѣба да бже като единъ искусенъ капитанинъ надъ тѣзи работа, за да може да я управлява и сръбно теченіето, и сръбно вѣтроветѣ, и сръбно страшнитѣ талазн.
(Изъ «Характеръ»)

Китайски поговорки.

1. Благодарствіето е благословеніе за добритѣ, а проклѣтія за злитѣ
2. По-добръ да си правдолюбивъ съ сиромашія, нежели дукъ съ богатство.
3. Ако обвиняе сына си, наказвай го, ако ли го мразишь, утрупвай го съ раскошностн.
4. Когато една дума излѣзе веднажъ изъ устата ти дванайсетъ, коня не могатъ пристигна, да я повърнатъ назадъ?
5. Сния, които вардятъ честта, ще приематъ честь отъ другитѣ
6. Когато човѣкъ върши каквото е право, сърцето му бива спокойно, и отъ денъ на денъ той става по-добръ; но когато той мисли лукаво, ума му бива смущенъ и, отъ денъ на денъ, става по-злъ.
7. Които нипатъ мастило, учернятъ са; тѣй и тѣзи, които сабиратъ съ лоши дружина, похабяватъ са и ставатъ като тухъ.
8. Човѣкъ е приличенъ на безценъ камакъ; когато безценния вѣматъ е нецделанъ, нецгладенъ, не струва нишо; тѣй и неучения човѣкъ за какво е?
9. Който работи съ ума си, Управлява другитѣ; а който работи съ тѣлото си е управляемъ отъ другитѣ.

(„Зорница“)

ХИТАРЪ ПЕТАРЪ.

Единъ мждрувачъ попиталъ Хитаръ Петра, за колко часа може да са обнголи сичката земя.

- За 24 часа. отговорилъ Хитаръ Петаръ.
 — Ами колко на високо е небето отъ земята?
 — Колкото облацитъ сж по-близу, толкозъ небето е по-близу, а колкото по-нагорѣ са издигатъ толкозъ е по-високо.
 — А колко е дълбока земята?
 — Колкото за това, отговорилъ Хитаръ Петаръ, азъ неспроводихъ баща си преди 15 години да я измери, но и до сега още не са е вжрналъ да ми обади; види са, че не е можалъ още да стигне джното ѱ.

Анекдоти.

— Какъ е, докторе, ше ли можешъ да оттулишъ на жена ми запушенитъ уши? попиталъ доктора единъ мжжъ, комуто жената била оглушала. -- Добрѣ е сега, отговорилъ доктора: едното ѱ ухо са оттули и чува много добрѣ, по сега ше са залова да цѣря другото. — Аманъ, моля ти са, казалъ мжжа. оставете я вече; много по-добрѣ ше бжде да стои едното ѱ ухо затулено; зашто като са оттулени и двѣтѣ, тогива сичко, шо ѱ казвамъ, ше влиза отъ едното, а отъ другото ше излиза; но когато едното е затулено, беки думитъ ми, като влѣзатъ отъ едното, и като нѣма отъ дѣ да излѣзватъ, ше оставатъ въ главата ѱ.

* * *

Надгробенъ надписъ на една дждрица жена : Тукъ почива раба божія М..... Тя млжна.

* * *

Фридрикъ, великій, преди да са вжпари, харчене много пари за подкржаніето на една прочюта аетриса въ едно театро; като стана царъ, той захвана да харчи за това твжрдѣ малко. Актрисата, която са надѣваше за по-голѣма награда, слѣдъ вжцаряването му, поуплака му са. Царя ѱ отговорилъ : „по прѣди азъ харчахъ отъ мой пари, а сега харча отъ паритъ на народа.“

Печатница на Р. И. Блжсковъ, Русчюкъ и Варна.

КНИЖКИ ЗА ДОМАШНО ПРОЧИТАНЕ НА СЪКИГО.

*Какъ сме посрѣщали ние до сега нашитъ учители,
 учени въ странство, и защо не сж хващали
 нѣ темелъ въ нашенско.*

Аджайнъ хора сме ние. Да речемъ, че не познаваме доброто и не го обичаме, ше сгрѣшимъ; наистина, познаваме го, обичаме го, и искаме го; но или не знаемъ да го цѣнимъ, или го искаме токо да ни доде заведнжждѣ, или пжкѣ не знаемъ дѣ и у кого да го тжрсимъ: ето това е което не може да са отбере.

Слушале сме мнозина да казватъ : „бе джанжмъ, „отъ толкозъ години на самъ са чува, че има бжл-гарчета да са учатъ по вжнъ за учители, кадѣ са тѣ, кога ше са завжрнатъ? или ако сж са зжвжрнали, кадѣ учителствуватъ? ние нито ги чуваме, нито ги виждаме.“

Тжй е, наистина, сѣки пзъ насъ знае, че ги имама далечъ но не дохождатъ, защото ние ги не вибаме, и ако би тѣ сами да додѣтъ, ние ги испжждаме, и ето